

JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMA VUOSILLE 2020—2023

Hallinnonalakohtaiset linjaukset

Kuntien tukeminen

Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään osoitetaan 40 milj. euroa vuodessa vuosina 2020—2023. Kannustinjärjestelmän rahoitus on siirtoa kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Liikenneverkon suunnittelua kehitetään ottamalla huomioon digitalisaation ja automatisaation vaikutukset tulevaisuuden liikennejärjestelmään ja liikennemääriin. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala palvelee yhteiskuntaa mahdollistamalla uusien digitaalisten palvelujen toimintaympäristön.

Liikenteen ja viestinnän digitaalisille palveluille luodaan toimiva markkinaympäristö siten, että syntyy uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja vientiä sekä lisää monipuolisempia palveluja. Uudet palvelut ja ansaintalogiikat, liikenteen automatisoituminen sekä muuttuvat asiakastarpeet edellyttävät uudenlaisia joustavia verkkoratkaisuja. Digitalisaation hyödyntämistä edistetään sääntelyä sujuvoittamalla ja uudistamalla sekä luomalla puitteita liikenteen palvelujen kehittymiselle ja automaatiolle.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Maanmittaus ja tietovarannot -politiikkasektorilla jatkuvat kehyskaudella Paikkatiedon palvelualustan ja Huoneistotietojärjestelmän kehittämishankkeet. Paikkatietoselonteon toimeenpanoon osoitetaan v. 2021—2022 yhteensä 3,0 milj. euroa.

Oikeusministeriön hallinnonala

Yleisten tuomioistuinten AIPA-tietojärjestelmähankkeen istuntosalivarustelusta aiheutuviin ylläpitomenoihin osoitetaan 0,5 milj. euron vuotuinen lisämääräraha.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta edistetään.

Datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelmaa jatketaan. Asiakirjallisen aineiston digitointiin osoitetaan 1,5 milj. euroa vuosittain vuosina 2020—2023 uusien paperiarkistotilojen välttämiseksi. Kansallisarkiston toimintamenoja nostetaan tasokorotuksena, joka alenee asteittain vuoden 2020 1,5 milj. eurosta, 1,4 milj. euroon v. 2021 ja vuodesta 2022 lähtien 1 milj. euroon.

Suomi varautuu isännöimään yhtä eurooppalaisen suurteholaskennan EuroHPC -yhteisyrityksen supertietokonetta. Kokonaiskustannuksiltaan n. 240 milj. euron hankkeesta Suomen rahoitusosuus on vuosina 2019—2026 enimmillään yhteensä 50 milj. euroa. Tästä puolet rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla siirtona Suomen Akatemian valtuuksista ja puolet työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta.

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

Uuden tiedustelulainsäädännön tehokas ja asianmukainen soveltaminen varmistetaan Suojelupoliisi saa kehyskaudella käyttöönsä uudet toimintaansa tukevat tietojärjestelmät, joiden investointimenoihin on Suojelupoliisille lisätty rahoitusta.

Hallitusohjelman mukaisesti Häätäkeskuslaitoksen toiminta ja suorituskyky turvataan. Uuden häätäkeskustietojärjestelmän, Erican, ylläpitomienojen rahoitusvastuut ratkaistaan kehyskauden alkupuolella.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Uuden sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen toiminnan käynnistämisvaiheen resursseihin osoitetaan yhteensä 5,7 milj. euroa kehyskaudelle.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Palkkatuen määrärahoja on lisätty yhteensä 20 milj. euroa vuoden 2023 tasossa. Siitä kohdennetaan julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin 10 milj. euroa v. 2020, 13 milj. euroa v. 2021 ja 16 milj. euroa v. 2022 ja v. 2023. Lisäystä on kohdennettu myös palkkatuen maksatustehtäviin (20 htv) ELY-keskusten toimintamienoihin ja palkkatuen maksatusprosessien digitaalisuuden kehittämiseen TE-toimistojen toimintamienoihin.

Toimintamienot sisältävät 8 milj. euroa v. 2020—2022 lisäystä ammatinvalinta- ja uraohjaukseen, digitaalisiin palveluihin, työllisyyspalveluiden hallinnon kehittämiseen ja henkilöstön osaamiseen työttömien erilaiset, yksilölliset palvelut mahdollistaen. Vuodelle 2020 on varattu 10 milj. euron lisämääräraha TE-digitalisaatiohankkeen loppuunsaattamiseen.

Ulkoministeriön hallinnonala

Tietoturvallisuuden parantamiseen kiinnitetään erityistä huomiota, ml. turvallinen tiedon välittäminen ja tietoturvahenkilöstön riittävyys.

Valtioneuvoston kanslia

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Vuosien 2020—2022 määrärahoihin sisältyvät kertaluonteiset lisäpanostukset Verohallinnon digitalisointiin yhteensä 24 milj. euroa ja valtiovarainministeriön yleiseen digitalisaation edistämiseen yhteensä 46 milj. euroa.

Väestörekisterikeskuksen, maistraattien ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävät yhdistetään uudeksi Digi- ja väestötietovirastoksi vuoden 2020 alusta. Uuden viraston määräraha on 48,1 milj. euroa v. 2021 laskien 45,3 milj. euroon kehyskauden lopussa.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Valmistettavan strategisen kiertotalouden edistämisohjelman toteuttamiseen varataan yhteensä 2,7 milj. euroa vuosina 2021—2023. Määrärahalla toteutetaan kiertotaloutta edistävää kehittämistyötä ja

hankkeita. Jätetietojen kattavamman raportoinnin ja seurannan ylläpitämiseen varataan yhteensä 0,45 milj. euroa lisärahoitusta kehyskaudella. Lisäksi jätetietojärjestelmän kehittämiseen ja raportointiin varataan kertaluonteista rahoitusta yhteensä 2 milj. euroa v. 2020—2021. Jätteiden ja sivuvirtojen tietoaustan eli Materiaalitorin ylläpitokustannuksiin on varattu n. 0,2 milj. euroa vuodessa v. 2020—2022, minkä jälkeen toiminnan kustannukset on tarkoitus kattaa maksuilla.

Valtion yhteiset tietojärjestelmähankkeet ja hallinto

Keskeiset tietojärjestelmähankkeet

Kehyksessä on varattu n. 20 milj. euroa v. 2020 ja n. 23 milj. euroa vuosittain v. 2021—2023 hallinnonalojen keskeisiä tietojärjestelmä- ja tietohallintohankkeita sekä muita tuottavuushankkeita varten.

Meneillään olevia keskeisiä tietojärjestelmähankkeita ovat mm:

- maa- ja metsätalousministeriön Digitaaliset metsänhoidon suositukset,
- Luonnonvarakeskuksen Metsälaskentaohjelmiston uudistaminen,
- Terveystietojärjestelmän ja hyvinvoinnin laitoksen vankiterveydenhuollon potilasjärjestelmän uudistaminen,
- Fimean Terveysteknologia- ja geeniteknologian rekisterien uudistus,
- Valviran alkoholielinkeinorekisterin uudistus,
- ulkoministeriön kansallinen viisumitietojärjestelmä,
- valtioneuvoston sähköinen työpöytä ja yhteinen asianhallintajärjestelmä,
- Maahanmuuttoviraston Älykäs digitaalinen virasto,
- Poliisin monibiometriatunnistus,
- tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistus,
- Oikeusrekisterikeskuksen viranomaistoiminnan tietojärjestelmä,
- hallinto- ja erityistuumioistuinten sekä syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten toiminnanohjaus- ja dokumentinhallintajärjestelmät sekä
- Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän uudistus.

Suunnitellun rahoituksen ottaminen vuotuisiin talousarvioihin edellyttää sitä, että hankesuunnitelmat ovat riittävän täsmällisiä mm. aiheutuvien ja poistuvien kustannusten ja hankkeen toteutettavuuden osalta sekä merkittävässä tietojärjestelmähankkeissa tietohallintolain (634/2011) ja valtioneuvoston asetuksen (1249/2014), jatkossa tiedonhallintalain (906/2019) edellyttämä valtiovarainministeriön lausunto on hankkeen etenemistä puoltava. Valtiovarainministeriö tekee rahoitettavista hankkeista asianomaisen ministeriön kanssa yhteistoimintasopimuksen.

Julkisen hallinnon ICT-toiminnan kehittäminen

Laadukkaat, luotettavat ja saavutettavat digitaaliset palvelut turvataan jokaiselle. Ennakointikykyisen digitaalisen yhteiskunnan toimintaa tuetaan strategisella tietopolitiikalla ja uudistetulla tiedonhallinnan lainsäädännöllä. Kehyskaudella toimeenpannaan julkisen tiedon avaamiseen ja hyödyntämisen strategiaa ja kehitetään vahvaa tunnistautumista julkisiin palveluihin. Kansalaiset ja yritykset osallistuvat julkisten palveluiden kehitykseen. Kehitystyössä edistetään tekoälyn hyödyntämistä ja muiden uusien teknologioiden mahdollisuuksia ja vaikutuksia julkisten palveluiden tuotantoon.

Digitalisaation edellytyksenä korostuu turvallisuus. Digitaalisen turvallisuuden linjausten toimeenpannolla ja julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämisohjelmalla varmistetaan, että julkishallinnon digitaaliset palvelut toimivat ja että niihin luotetaan. Kehittämisessä painottuvat johtaminen ja riskienhallinta, osaava henkilöstö sekä uudet toimintatavat ja palveluiden turvallisuus. Kansalaisten arjen turvallisuus paranee mobiililla viranomaisviestintäpalvelulla, joka takaa viranomaisille häiriöttömät ja toimintavarmat viestintämahdollisuudet kaikissa tilanteissa.

Digitalisaation ja tuottavuuden vaikutukset valtionhallinnon toimintamenoihin

Valtion toiminnan digitalisaation ja tuottavuuden kehittämiseen perustuen valtion kaikkia toimintamenoja vähennetään vuodesta 2020 alkaen 0,5 % vuosittain perustuen hallinnonalakohtaisiin toimintamenoihin vähennettynä toimitilamenoilla (oikeusministeriön, sisäministeriön ja puolustusministeriön hallinnonaloja sekä Tullin toimintamenoja koskee 0,3 prosentin tavoite).

Talous- ja henkilöstöhallinto

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tuottavuutta parannetaan jatkamalla tehtävien vapaaehtoista keskittämistä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeisiin sekä kehittämällä toimintatapoja ja valtion yhteisiä talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon toimintatapoja tehostetaan ottamalla käyttöön uusia palveluja sekä automatisoimalla jo olemassa olevia Palkeiden palveluja. Tuotantoprosessien kehittämistä ja automatisointia jatketaan mm. ohjelmistorobotiikan käyttöä laajentamalla. Kaikissa valtion virastoissa ja laitoksissa käyttöönotetun Handi-ratkaisun hyödyt realisoidaan tehostamalla tilauksesta-maksuun -prosessia. Valtion henkilöstöhallintoa kehitetään valtiovarainministeriön ja Palkeiden yhteistyönä. Hankkeen tavoitteena on valtion HR-toimintojen tehostaminen 304 henkilötyövuodella vuoteen 2029 mennessä. Palkeet kehittää edelleen Kieku-tietojärjestelmän käytettävyyttä ja toiminnallisuuksia. Kieku-järjestelmää uusitaan v. 2019 tehdyn järjestelmäarkkitehtuurin kehittämissuunnitelman mukaisesti.

Valtionavut ja kuntien tehtävät kehyskaudella

Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään osoitetaan vuodesta 2020 alkaen siirtona peruspalvelujen valtionosuudesta 40 milj. euroa eli 10 milj. euroa enemmän kuin v. 2019.

Veroperustemuutokset

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmassa on huomioitu ilmastonmuutoksen ja teknologisen kehityksen tuomat muutospainet. Teknologiseen kehitykseen liittyvät mm. robotisaatio, digitalisaatio, alustatalous ja tekoäly. Tavoitteena on Suomen veropohjan turvaaminen kansainvälistyneessä ja digitalisoituvassa taloudessa. Lisäksi hallitusohjelmassa halutaan edistää työllisyyttä ja kannustaa yrittäjyyteen.

Budjetin ulkopuolinen valtiontalous

Valtio kansantalouden tilinpidossa

Vuonna 2016 perustettu Valtion kehitysyhtiö Vake Oy on valtion erityistehtäväyhtiö, jonka tehtävänä on saada valtion yhtiöihin sijoittama pääoma kiertämään aktiivisesti ja luoda arvoa omistamissaan yhtiöissä. Maakuntien palvelukeskus Vimana Oy perustettiin v. 2017. Yhtiö tuottaa ja tarjoaa digitalisaatioon ja ICT-palveluihin perustuvia palveluita maakunnille. Sotedigi Oy on v. 2017 perustettu valtion erityistehtäväyhtiö, jonka tehtävänä on kehittää valtakunnallisia asiakasja potilastietojärjestelmäratkaisuja sekä muita uusia sosiaali- ja terveydenhuollon digitaalisia ratkaisuja.

Julkisen sektorin tuottavuuden parantaminen

Hallitusohjelmaa valmisteltaessa arvioitiin, että julkisen talouden tasapainoa voidaan kohentaa julkisen hallinnon tuottavuustoimien kautta vajaalla 300 milj. eurolla vaalikauden loppuun mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää merkittäviä toimenpiteitä sekä valtiovarainministeriön että myös useiden muiden ministeriöiden hallinnonaloilla. Tällaisia toimenpiteitä ja hankkeita

ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toiminnan kehittämiseen ja järjestelmien yhtenäistämiseen kytkeytyvä ICT-muutosohjelma, toimenpideohjelma kuntien rakennuskannan hallinnan ja tietopohjan parantamiseksi, julkisten hankintojen kehittämisohjelma sekä julkisen hallinnon palveluverkon kehittäminen ja paikkariippumattomuuden edistäminen. Em. toimenpiteiden rahoitusta ja toimeenpanoa täsmennetään jatkovalmistelussa.

Lisäksi hallitus jatkaa jo edellisellä vaalikaudella käynnistyneitä tuottavuutta edistäviä toimenpiteitä, kuten valtion toiminnan digitalisaation ja tuottavuuden kehittämistä, valtionhallinnon toimitilojen tehostamisohjelmaa ja kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmää.

Yhteenvetotaulukko

Hallinnonala	Hankkeen nimi	Kustannukset (€)	Kustannus- kausi
Kunnat	Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä	40 milj. / vuosi	2020–23
VM	Verohallinnon digitalisointi	24 milj. (kertaluonteinen)	2020–22
VM	Yleinen digitalisaation edistäminen	46 milj. (kertaluonteinen)	2020–22
OKM	Asiakirjallisen aineiston digitointi	1,5 milj. / vuosi	2020–23
OKM	Kansallisarkiston toimintamenojen nosto	1,5 milj. 2020, 1,4 milj. 2021, 1 milj. 2022–23	2020–23
OKM / TEM	Suurteholaskennan EuroHPC-supertietokone	50 milj.	2019–26
MMM	Paikkatietoselonteon toimeenpano	3 milj.	2021–22
OM	Yleisten tuomioistuinten AIPA-tietojärjestelmähanke	0,5 milj. / vuosi	2020–23
TEM	AmmatINVALINTA- ja uraohjaus, digitaaliset palvelut, työllisyyspalveluiden hallinnon kehittäminen ja henkilöstön osaaminen	8 milj.	2020–22
TEM	TE-digitalisaatiohanke	10 milj.	2020
STM	SOTE-tietojen käyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen toiminnan käynnistäminen	5,7 milj.	2020–23
YM	Strategisen kiertotalouden edistämishjelma	2,7 milj.	2021–23
YM	Jätetietojen raportoinnin ja seurannan ylläpito	0,45 milj.	2020–23
YM	Jätetietojärjestelmän kehittäminen ja raportointi	2 milj. (kertaluonteinen)	2020–21
YM	Materiaalitorin ylläpito	0,2 milj. / vuosi	2020–22
Valtion yhteiset tietojärjestelmä-hankkeet ja hallinto	Hallinnonalojen keskeiset tietojärjestelmä- ja tietohallintohankkeet sekä muut tuottavuushankkeet	20 milj. / vuosi (2020), 23 milj. / vuosi (2021–23)	2020–23